

Regionų komiteto nuomonė dėl Žaliosios knygos dėl lygybės ir nediskriminavimo išsiplėtusioje Europos Sąjungoje

(2005/C 71/15)

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Žaliąją knygą dėl lygybės ir nediskriminavimo išsiplėtusioje Europos Sąjungoje (KOM (2004) 379 galutinis),

atsižvelgdamas į 2003 m. liepos 1 d. komiteto Biuro sprendimą pavesti Ekonomikos ir socialinės politikos komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu, remiantis Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio penktąją pastraipą,

atsižvelgdamas į nuomonę dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris (CdR 513/99 galut.)⁽¹⁾,

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl vyrų ir moterų lygių galimybių principo įgyvendinimo siejant su prekių ir paslaugų tiekimu (CdR 19/2004 fin)⁽²⁾,

atsižvelgdamas į 2004 m. spalio 4 d. Ekonomikos ir socialinės politikos komisijos priimtą nuomonės projektą (CdR 241/2004) (pranešėjas: **Tarybos narys Peter Moore**, Sheffield miesto taryba (JK/ELDR))

2004 m. lapkričio 17 – 18 d. savo 57-ojoje plenarinėje sesijoje (2004 m. lapkričio 18 d. posėdyje) priėmė šią nuomonę.

1 Pastabos

REGIONŲ KOMITETAS

I. Pasitinkant su plėtra susijusius sunkumus

1.1 **pritaria** Komisijos nuomonei, kad plėtra turėtų būti paskata visoms valstybėms narėms paspartinti savo pastangas spręsti problemas, su kuriomis susiduria mažumos, ir jos pripažinimui, kad tai pirmiausia susiję su romais;

1.2 **sutinka**, kad teisėmis pagrįstas metodas tokiose srityse, kaip neįgalumas, amžius ir seksualinė orientacija, kaip ji išdėstyta ES kovos su diskriminacija politikoje, yra vis dar palyginti nauja koncepcija tiek valstybių narių valdžios institucijoms, tiek jų nevyriausybinėms organizacijoms;

1.3 **apgailestauja**, kad nesant ES Sutarties 13 straipsnio pakeitimui, Bendrijos teisės aktams šioje srityje priimti būtinas vienbalsis pritarimas;

II. Nediskriminavimo įgyvendinimas teisėje ir praktikoje

1.4 **apgailestauja**, kad tarp skirtingų grupių, kurioms taikomos 13 straipsnio nuostatos, atsiranda apsaugos hierarchija. Skirtingiems diskriminacijos tipams skirtumai išlieka tiek dalykinėje srityje, tiek įgyvendinimo mechanizmuose. Kad būtų veiksmingai kovojama su diskriminacija, reikalinga, kad esamos

apsaugos lygis būtų panašesnis, o šios srities teisės aktai taptų nuoseklesniais. RK taip pat primena Komisijai, kad išsamesnė ES politikos sistema neįgalumo, amžiaus, seksualinės orientacijos, religijos ir tikėjimo srityse vis dar neišsami. Pavyzdžiui, RK pripažįsta, kad žmonės su negalia dažnai susiduria su diskriminacija, kai jie negali pasinaudoti viešuoju transportu, pastatais arba informacija (komunikacijos) yra neprieinama. Komisija nepaskelbė jokių konkrečių, tik seksualinės orientacijos klausimams ES teisėje ir politikoje skirtų komunikatų, nors šie klausimai aiškiai priklauso Sutarties 13 straipsniui;

1.5 **mano, kad** nepakankama institucinė parama atskiroms teismo proceso šalims, kai atskiri teismo procesai lieka pagrindine priemonės teisei užtikrinti, gerokai sumažina teisės veiksmingumą. Asmenims sunkiau surinkti įrodymus, nepakankamai apsaugoti nuo persekiojimo, o taip pat susiduria su dideliais finansiniais sunkumais padengiant teismo proceso išlaidas;

1.6 **tiki**, kad nors „minkšti teisės aktai“ ir neįstatyminiai veiksmai (tokios priemonės kaip memorandumai, rezoliucijos, deklaracijos, kt.) gali turėti poveikį, jie būna veiksmingesni, kai remiasi jau esama ir privaloma Bendrijos teise. Pavyzdžiu galėtų būti menka Komisijos gairių dėl neįgaliųjų užimtumo sėkmė (tuo atveju, kai neįtvirtinta Bendrijos teise) nacionalinės teisinės raidos požiūriu.

⁽¹⁾ OL C 226, 2000 08 08, p. 1

⁽²⁾ OL C 121, 2004 04 30, p. 25

III. Geresnis duomenų rinkimas, stebėseną ir analizę

1.7 **mano**, kad sistemingiau renkant duomenis ir informaciją ES geriau supras diskriminacijos geografinę vietą ir diskriminacijos kaip reiškinio atvejus, geriau parengti strategijos kryptis ir metodus, kad pagerėtų duomenų Bendrijos mastu palyginamumas, objektyvumas, nuoseklumas ir patikimumas, būtų geriau įvertintas politikos ir finansavimo poveikis, o taip pat pagerėtų bendradarbiavimas su nacionalinių universitetų mokslinių tyrimų centrais, nevyriausybinėmis organizacijomis ir specialiomis grupėmis (centrais), ginančiomis tam tikrus interesus. Vietos ir regioninės valdžios institucijos jau dabar vaidina svarbų vaidmenį nuolat renkant duomenis ir analizuojant informaciją.

IV. Visapusiškas ES finansavimo panaudojimas

1.8 **pastebi**, kad, nepaisant jų projektų poveikio ir masto, mažesnės nevyriausybinės organizacijos ir pagrindinės organizacijos kartais negali gauti ES finansavimo, dažniausiai dėl pernelyg sudėtingos biurokratijos; **tiki**, kad mažos vietos ir regionų organizacijos supranta, jog toliau dirbti negavus finansavimo beveik neįmanoma.

V. Geresnis bendradarbiavimas su suinteresuotomis šalimis

1.9 **pritaria** vietos ir regioninės valdžios institucijų pagrindinio vaidmens pripažinimui Žaliojoje knygoje lygybės ir nediskriminavimo išsiplėtusioje Europos Sąjungoje atžvilgiu; vietos ir regioninės valdžios institucijos kaip pagrindiniai darbdaviai, vykdydami savo funkcijas, turėtų pagalvoti apie pozityvią priemonę, kad tinkamai atsižvelgtų į: a) būtinybę panaikinti diskriminaciją pagal direktyvas; b) būtinybę panaikinti neteisėtą priekabiavimą; o taip pat, c) būtinybę skatinti lygias galimybes tarp asmenų, priklausančių 13 straipsnyje nurodytoms grupėms, ir kitų žmonių;

VI. Papildomumo užtikrinimas su kitomis ES politikos sritimis

1.10 **mano**, kad Pagrindinių teisių chartijos įtraukimas išryškina diskriminacijos sritis, kurių neapima galiojantys teisės aktai;

1.11 **abejoja**, ar pakankamai dėmesio buvo skirta aspekto integravimui į tam tikras politikos sritis, o taip pat, ar tam tikros įstatymų ir politikos iniciatyvos atitinka kovos su diskriminacija teisės aktų ir veiksmų, kurių buvo imtasi pagal 13 straipsnį, logiką;

1.12 **pastebi**, kad nors ES įgytos kvalifikacijos abipusiai pripažįstamos lengviau, vis dar nesutariama dėl trečiųjų šalių piliečių kvalifikacijų, įgytų Europos Sąjungoje ar kvalifikacijų,

įgytų ne Europos Sąjungoje, nepriklausomai nuo šias kvalifikacijas įgijusio asmens pilietybės;

1.13 **apgailestauja dėl** netikslaus ir stereotipiško įvairių 13 straipsnyje nurodytų grupių apibrėžimo, kuris lėmė tam tikrų grupių orumo ir jų įvaizdžio menkinimą visuomeniniame gyvenime, politinėje retorikoje, žiniasklaidoje ir reklamoje. Tokie atvejai menkina vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principą;

1.14 **pritaria** 2004 m. sausio mėn. priimtai Direktyvai 2003/109/EB, kuri suteikė trečiųjų šalių piliečiams, teisėtai nuolat gyvenantiems valstybėje narėje 5 metus, teisinį statusą, kuris prilyginamas valstybių narių piliečių statusui, kad būtų papildyta Rasinės lygybės direktyva. Tačiau, norint išspręsti klausimą dėl tautybės, pilietybės ar balsavimo teisės, direktyvą būtina geriau paaiškinti.

2 Rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

I. Pasitinkant su plėtra susijusius sunkumus

2.1 **ragina** skirti konkrečius asignavimus ir imtis konkrečių intervencijų, kad Veiksmų planas būtų skirtas su romais susijusiems projektams;

2.2 **kviečia** visas valstybes nares platesnėms diskusijoms, svarstymams ir švietimo forumams socialinės pilietybės, diskriminacijos, pagrindinių žmogaus ir socialinių teisių klausimais, o taip pat konsultacijoms ir stebėsenai nacionaliniu lygiu, kad būtų kovojama su diskriminacija visais 13 straipsnyje išvardytais atvejais;

II. Nediskriminavimo įgyvendinimas teisėje ir praktikoje

2.3 panaikindamas savo ankstesnį sprendimą, **nurodo** dabartiniam generaliniam sekretoriui nedelsiant įvertinti generalinio sekretoriato personalo politiką ir darbuotojų profilį dėl atitikimo naujiems teisės aktams ir per šešis mėnesius pranešti apie tai Biurui ir šiai komisijai; pavesti parengti ir paskelbti kovos su diskriminacija geros praktikos *vademecum*, skirtą vietos valdžios institucijoms kaip darbdaviams, pateikiant kiekvienos valstybės narės iniciatyvų, apimančių visus šešis 13 straipsnyje nurodytus diskriminacinio elgesio pavyzdžius;

2.4 **ragina**, kad išsamūs prekes ir paslaugas reglamentuojantys teisės aktai būtų išplėsti ir taikomi visoms 13 straipsnyje nurodytoms sritims; konkrečiai, ragina suteikti didesnę apsaugą nuo diskriminacijos dėl amžiaus, neįgalumo, lyties, religijos ar tikėjimo, ir seksualinės orientacijos;

2.5 **kreipiasi į** Komisiją, kad ji dirbtų su valstybėmis narėmis nustatant pakankamas, veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas ir procedūras dėl direktyvoje numatytų įsipareigojimų pažeidimų, o taip pat paspartinti jų perkėlimą į nacionalinę teisę;

2.6 **ragina** suteikti didesnę institucinę paramą kompensaciją prisiteisti siekiantiems asmenims visose 13 straipsnyje nurodytose grupėse; teisėtą interesą turinčioms organizacijoms turėtų būti suteikta galimybė paduoti ieškinius atskirų ieškovų vardu ir juos remti, gavus šios asmens sutikimą; tais atvejais, kai yra nustatoma diskriminacijos prezumpcija (t.y. faktai, kuriais remiantis galima daryti prielaidą esant tiesioginei ar netiesioginei diskriminacijai), įrodinėjimo pareiga visada turėtų tekti atsakovui; turėtų būti uždraustas bet koks priešiškas elgesys ar pasekmės, kaip reakcija į skundą.

III. Geresnis duomenų rinkimas, stebėseną ir analizę

2.7 **kviečia** glaudžiau bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir nacionalinėmis valdžios institucijomis gerinant stebėsenos ir ataskaitomybės tvarką.

IV. Visapusiškas ES finansavimo panaudojimas

2.8 **kviečia** Komisiją, bendradarbiaujant su Europos lygio ES finansuojamomis nevyriausybinėmis organizacijomis, ieškoti kūrybiškų būdų, kaip mažos nevyriausybines organizacijos galėtų pasinaudoti mažesnio dydžio finansavimu.

V Geresnis bendradarbiavimas su suinteresuotomis šalimis

2.9 **įpareigoja** RK parengti ES kovos su diskriminacija darbotvarkę ir mano, kad komiteto dalyvavimas sudarant,

planuojant, perduodant ir įgyvendinant šią darbotvarkę turėtų būti toliau skatinamas tarp visų suinteresuotų šalių;

2.10 **prašo**, kad RK, kaip įprasta, būtų kviečiamas į ES konferencijas ir seminarus, susijusius su lygybės, nediskriminacijos, o ypač romų diskriminacijos klausimais;

2.11 **kviečia** aktyviau konsultuotis su pilietinės visuomenės atstovais įgyvendinimo metu;

2.12 **ragina** visas ES institucijas aiškiau atspindėti kovos su diskriminacija direktyvų formą ir turinį: a) taikant išsamią vyrų ir moterų lygybės politiką priėmimo į darbą, užimtumo ir paslaugų atžvilgiu; b) subalansuojant ES institucijų politinių narių ir organų sudėtį atsižvelgiant į 13 straipsnyje nurodytas grupes.

VI. Papildomumo užtikrinimas su kitomis ES politikos sritimis

2.13 **kviečia** Komisiją nurodyti, kaip ji ketina integruoti Pagrindinių teisių chartijos taikymo sričiai priklausančias grupes į esamas direktyvas dėl nediskriminavimo, atsižvelgiant į tai, kad jos bus įtrauktos į naują Sutartį;

2.14 **rekomenduoja**, kad lygybės aspektui integruoti turi būti nustatyta tvarka, užtikrinanti, jog rengiant, administruojant ir vertinant visas strategijos kryptis lygybės klausimams ir principams būtų skirtas deramas dėmesys;

2.15 **rekomenduoja** Komisijai glaudžiai dirbti su RK padedant vietos ir regioninės valdžios institucijoms parengti vyrų ir moterų lygių galimybių veiksmų planus ir pateikti ataskaitas apie veiksmus, kurių buvo imtasi, valstybių narių kompetentingoms lygybės klausimų institucijoms;

2004 m. lapkričio 18 d., Briuselis

Regionų komiteto

pirmininkas

Peter STRAUB